

Mallisopimus pohja – green deal sopimus

1. Osapuolet

OHJE

Malli a) ja malli b) valitaan koskemaan koko sopimuksen kaikkia kohtia

Malli a) sopimusosapuolina ovat ministeriöiden lisäksi yhdistykset ja etujärjestöt kuten toimialaliitot, kuntaliitto

Käytä malli a) mukaisia kohtia, kun sopimus solmitaan luetelluiden osapuolten kanssa

Tämän sopimuksen Osapuolet ovat ympäristöministeriö (myöhemmin YM) ja xx ministeriö (myöhemmin xx), yhdessä ministeriöt, sekä xx etujärjestö, xx yhdistys (myöhemmin yhdistykset). Edellä mainitut Osapuolet ovat yhdessä ”Osapuolet” ja kukin erikseen ”Osapuoli”.

Muu kuin sopimuksen Osapuolena oleva yhdistys, kunta, virasto tai yksittäinen yritys voi liittyä tähän sopimukseen tekemällä sitoumuksen kohdan 5 mukaisesti (myöhemmin ”sitoumuksen tekijä”).

OHJE

Malli b) sopimusosapuolina ovat ministeriöiden lisäksi kunnat, virastot (julkiset toimijat)

Käytä malli b) mukaisia kohtia, kun sopimus solmitaan luetelluiden osapuolten kanssa

Tämän sopimuksen osapuolet ovat ympäristöministeriö (myöhemmin YM) ja xxministeriö (myöhemmin xx), yhdessä ministeriöt, sekä kunnat ja virastot (myöhemmin julkiset toimijat). Edellä mainitut Osapuolet ovat yhdessä ”Osapuolet” ja kukin erikseen ”Osapuoli”.

Muu kuin sopimuksen Osapuolena oleva yhdistys, kunta, virasto voi liittyä tähän sopimukseen tekemällä sitoumuksen kohdan 4 mukaisesti (myöhemmin ”sitoumuksen tekijä”)

2. Lähtökohdat ja määritelmät

OHJE

Kirjoita auki välttämättömät määritelmät lyhyesti mihin sopimukseen ja/tai ohjelmiin sopimuksen tarve perustuu. Kirjoita auki sopimukseen vaikuttava säädöstilanne ja sen kehitys (voimassa oleva, valmisteilla oleva, säädös katveeseen jäävä)

Sopimuksessa tarkoitetaan:

- lisää keskeisimmät määritelmät

- *sitoumuksella* toimijan (yritys, kunta, julkinen organisaatio, yhdistys) erillistä sitoumus2050.fi -sivustolla tekemää kohdassa 5 määriteltyä sitoumusta.
- *Sitoumuksen tekijällä* tarkoitetaan toimijaa, joka jo tehnyt sitoumuksen sitoumus2050-sivustolla

3. Sopimuksen tavoitteet

OHJE

Sopimuksen tavoitteet on määritelty valmisteluvaiheessa tai aiemmin tehdyn nykytilan arvion tai erillisen selvityksen myötä. Nykytilan arvioissa tai selvityksessä keskeisenä tarkasteluna on määritellä riittävä tavoitetaso määrällisesti, jotta sopimuksen tavoitteet täyttävät green deal –sopimusten minimivaatimukset koskien sopimuksen tuottamaa lisäisyyttä. Tavoitteiden lukumäärän suositellaan olevan 3-5.

Esimerkiksi

Sopimuksen tavoitteina on,

1) vähentää xx määrää/päästöjä/vaikutuksia sekä,

2) lisätä xx hyötykäyttöä/kierrätysastetta/käyttöosuutta/talteenottoa/tehokkuutta.

Välitavoitteet:

○ Vuoden 2 xx loppuun mennessä:

▪

○ Vuoden 2xx loppuun mennessä:

▪

4. Osapuolten velvoitteet

OHJE

Sopimuksen osapuolten velvoitteet määritellään sopimusneuvotteluissa ja niiden toteutumisen seuraamista varten sovitaan yhteisesti käytettävät mittarit tai indikaattorit. Lähtökohtaisesti kaikki green deal –sopimukseen liittyvä tieto, myös seuranta- ja raportointi tieto on julkista.

4.1 Yhdistykset /kunnat/toimijat

Tavoitteiden saavuttamiseksi yhdistykset/kunnat/toimijat:

- toteuttaa toimenpiteet xxx
- kannustaa ja opastaa jäseniään liittymään sopimukseen kattavuustavoitteen saavuttamiseksi;
- viestii sopimuksen tavoitteista, hyödyistä ja saavutetuista tuloksista jäsenistölleen, sekä yleisesti xxalalla;
- tarjoaa jäsenilleen suunnattua viestintää ja tietoa liittyen muun muassa...

- vastaavat, että jäsenistöön kuuluvat sitoutuvat yritykset toteuttavat tavoitteita /sitouttavat konsernitoimijoita
- kehittävät ja toteuttavat xx tuottavia menetelmiä yhdessä ministeriöiden sekä yritysten kanssa
- rahoittavat tutkimus-, selvitys- ja viestintätoimenpiteitä
- osallistuu tiedon raportoinnin ja keräämisen;
- raportoi tekemistään toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista, sekä saavutetuista tuloksista ministeriölle kohdassa x sovitulla tavalla; ja
- Osallistuu ohjausryhmätyöskentelyssä seuraamaan sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja toimenpiteiden toteutumista, sekä osallistuvat sopimuksen väli- ja loppuarviointeihin, kohdan xx mukaisesti
- osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen ministeriön kanssa.

4.2 Ympäristöministeriö/ Ministeriö /Virasto

Tavoitteiden saavuttamiseksi ministeriöt edistävät sopimuksen tavoitteiden toteutumista toimialansa puitteissa sekä ottaen huomioon käytettävissä olevat keinot ja resurssit.

Sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi ministeriö/ministeriöt;

- Osallistuu xx kehittämiseen yhteistyössä SYKEN/tilastokeskuksen/tutkimuslaitos x ja muiden toimijoiden kanssa
- Tekee ja ylläpitää xxtietokantaa osana xxtietojärjestelmää
- Kehittää xx alueellista/kansallista seurantaa
- Rahoittaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamista tukevia xx taustaselvityksiä/koulutuksia/tukihankkeita
- Edistävät xx kehittämisen ja käyttöönoton edellytyksiä

5.Yritysten, kuntien ja yhteisöjen liittyminen sopimukseen

OHJE

Valitse mallinmukainen kohta ja muokkaa tarvittaessa
malli a)
malli b)

Malli a)

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen yritykset, kunnat tai yhdistykset voivat sitoutua sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja toimenpiteiden toteuttamiseen tekemällä erillisen sitoumuksen sitoumus2050.fi-sivustolla. Sivustolla on ohjeistettu tarkemmin, miten sitoumus tehdään ja mitä sitoumuksen tekijöiltä veloitetaan. Ministeriö hyväksyy erikseen tehdyt sitoumukset.

Mikä tahansa sopimuksen tavoitteiden edistämisen kannalta oleellinen yritys, yhdistys, kunta tai muu toimija voi sitoutua tähän sopimukseen edellyttäen, että sen tekemä sitoumus täyttää green deal -sitoumuksille asetetut vaatimukset. Sitoumus on asetettujen vaatimusten mukainen, kun se on laadittu noudattaen green deal -sopimuskohtaista sitoumusten tekemiseen liittyvää ohjeistusta (julkaistu sitoumus2050.fi -sivustolla) –ja

ministeriö on hyväksynyt sitoumuksen. Tehdessään sitoumuksen toimija (kunta, yritys tai yhdistys) hyväksyy samalla tämän sopimuksen sisällön ja yhteiskuntasitoumuksen periaatteet. Sitoumuksen tekevän yrityksen, yhdistyksen tai kunnan ei tarvitse olla sopimuksen Osapuolena olevan tahon jäsen.

Malli b)

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kunnat, virastot tai muut julkiset toimijat voivat sitoutua sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja sopimuksessa esitettyihin toimenpiteisiin toteuttamiseen tekemällä erillisen sitoumuksen sitoumus2050.fi-sivustolla. Sivustolla on ohjeistettu tarkemmin, miten sitoumus tehdään ja mitä sitoumuksen tekijöiltä veloitetaan. Ministeriö hyväksyy erikseen tehdyt sitoumukset.

Sitoumus on asetettujen vaatimusten mukainen, kun se on laadittu noudattaen green deal -sopimuskohtaista sitoumusten tekemiseen liittyvää ohjeistusta (julkaistu sitoumus2050.fi -sivustolla) –ja ministeriö on hyväksynyt sitoumuksen. Tehdessään sitoumuksen toimija (kunta, virasto tai muu julkinen toimija) hyväksyy samalla tämän sopimuksen sisällön ja yhteiskuntasitoumuksen periaatteet.

Sitoumuksen tekijän tavoitteet

Kukin toimija valitsee pakollisten tavoitteiden lisäksi omat vapaaehtoiset tavoitteensa, toimenpiteensä ja niiden toteutustavan yrityksen toimialan ja oman toiminnan luonteen perusteella. Edistääkseen edellä kohdassa 3 kuvattujen tavoitteiden ja pyrkimysten saavuttamista toimijat toteuttavat seuraavista toimenpiteistä kaikki pakollisiksi määritellyt toimenpiteet (yhteensä xx toimenpidettä) ja vähintään x kpl muista toimenpiteistä. :

Esimerkkejä tavoitteiksi

Tietopohjan laajentamiseksi sitoumuksen tekijät:

- Toimittavat vuosittain xx-päästökerrointen/seurantatietojen päivittämiseen liittyvät tiedot Tilastokeskukselle, sekä osallistuvat päästöjen laskennan kehittämiseen yhdessä Tilastokeskuksen ja muiden toimijoiden kanssa
- Kehittävät xx kierrätysasteen seuranta tekemällä säännöllisen selvityksen /joku muu keino
- Luovat ja ottavat käyttöön xx kehittymisen mittaamiskäytäntöjä ja indikaattoreita

Sitoumuksen tekijät:

- Asettavat toimijakohtaisia määrällisiä tavoitteita
- Järjestävät xx
- Selvittävät ja kehittävät uusia menetelmäneutraaleja xx ratkaisuja
- Vaikuttavat xx valtakunnallisilla ja paikallisilla neuvonta- ja viestintäkampanjoilla
- Kehittävät xx palvelutarjontaa xx edistämiseksi
- Kehittävät xx tiedon saatavuutta ja luotettavuutta
- Luovat ja ottavat käyttöön xx kehittymisen mittaamiskäytäntöjä ja indikaattoreita

xx päästöjen/vaikutusten vähentämiseksi sitoumuksen tekijät:

- Asettavat määrällisiä tavoitteita xx päästöjen vähentämiseksi.
- Pilotoivat xx
- Selvittävät xx
- Toteuttavat xx

xx hyötykäytön lisäämiseksi sitoumuksen tekijät:

- Edistävät ja kehittävät xx kierrätystä, hyödyntämistä ja tuotteistamista

- Nostavat xx hyödyntämisastetta Asettavat toimijakohtaisia määrällisiä tavoitteita

Lisäksi sitoumuksen tekijät:

- Tukevat ja rahoittavat sopimuksen tavoitteita edistäviä toimenpidekokonaisuuksia [yksin tai yhdessä ministeriöiden kanssa]

6. Raportointi ja seuranta

OHJE

Valitse malli a) tai malli b)

Raportointi

Sopimuksen ohjausryhmä seuraa vuosittain sopimuksen Osapuolena olevan yhdistyksen/kunnan/ toimijan sekä sitoumuksen tekijöiden tekemiä toimenpiteitä, sekä niiden edistymistä ja vaikuttavuutta.

Malli a)

Sopimuksen Osapuolina ovat **yhdistys/kunta/toimija** raportoivat tekemistään toimenpiteistä kalenterivuositain suoraan ohjausryhmälle. Raportoinnista tulee ilmetä yhdistyksen/kunnan/toimijan toteuttamat toimenpiteet kuvauksineen ja arvio toimien vaikuttavuudesta ja saavutetuista tuloksista, myös mahdolliset poikkeamat raportoidaan. Mahdollisuuksien mukaan toimien laajuudesta, vaikuttavuudesta ja saavutetuista tuloksista raportoidaan kvantitatiivisten mittarien avulla. Raportointi tapahtuu aina raportointivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Sitoumuksen tehneet yhdistykset/yritykset/kunnat/toimijat ja muut yhdistykset raportoivat toteuttamistaan toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista kalenterivuositain sitoumus2050.fi -sivustolla. Raportointi tapahtuu aina raportointivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Ministeriö koostaa omista toimenpiteistään sekä sitoumuksen tehneiden toimijoiden sitoumus2050.fi -sivustolla raportoimista toimenpiteistä ja tuloksista sopimuksen kautta saavutetuista tuloksista vuosittaisen yhteenvedon ohjausryhmän hyödynnettäväksi.

Malli b)

Sopimuksen Osapuolina ovat **virastot/kunnat** ja muut toimijat raportoivat toteuttamistaan toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista kalenterivuositain sitoumus2050.fi -sivustolla. Raportointi tapahtuu aina raportointivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Ministeriö tai ministeriön toimeksiannosta xx koostaa omista toimenpiteistään sekä Osapuolten sitoumus2050.fi -sivustolla raportoimista toimenpiteistä ja tuloksista sopimuksen kautta saavutetuista tuloksista vuosittaisen yhteenvedon ohjausryhmän hyödynnettäväksi.

7. Sopimuksen ohjausryhmä

Ohjausryhmän asettaminen ja toiminta

Sopimuksen toteuttamista seuraamaan sovitaan Osapuolten kesken, Osapuolten edustajista koostuva ohjausryhmä, sopimuksen ensimmäisen voimassaolo-vuoden aikana. Ympäristöministeriö voi tarvittaessa

kutsua ohjausryhmään myös sitoumuksen tekijöiden edustajia. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja aina tarvittaessa. Ohjausryhmän kokouksista laaditaan muistiot, jotka tallennetaan ohjausryhmän jäsenten saataville.

Ohjausryhmän tehtävät

Ohjausryhmän tehtävänä on seurata ja edistää sopimuksen tavoitteiden toteutumista ja osallistua sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen tähtävien toimenpiteiden kehittämisen.

Ohjausryhmä seuraa vuosittain sopimusosapuolten velvoitteiden toteutumista sekä sitoumuksen tehneiden tahojen tavoitteiden ja toimenpiteiden vuosiraportointia sitoumus2050-sivuston kautta sekä sopimuksen kattavuutta (sitoumuksen tekijöiden lukumäärää). Ohjausryhmä antaa ohjeistusta sopimuksen toimeenpanosta. Ohjausryhmä voi antaa suosituksia lisätoimenpiteistä sekä kehitysehdotuksia. Lisäksi ohjausryhmä koordinoi sopimuksesta tiedottamista sekä yhteistyötä-

Lisäksi ohjausryhmä voi valmistella sopimusmuutoksia Osapuolten hyväksyttäväksi kohdan 10 mukaisesti.

Ohjausryhmä tarkistaa edellytykset sopimuksen jatkamiseksi mahdolliselle optiokaudelle arviointien pohjalta.

Ohjausryhmällä on lisäksi oikeus antaa huomautus sitoumuksen tekijälle, mikäli sitoumuksen tekijä ei ole noudattanut tämän sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Osapuoli, jonka toimialaan sitoumuksen tekijä kuuluu, keskustelee ja antaa korjaaville toimenpiteille aikaa kolme (3) kuukautta, jonka jälkeen Osapuoli raportoi ohjausryhmälle tehdyistä korjaavista toimenpiteistä/tekemättömistä korjaavista toimenpiteistä. Jos sitoumuksen tekijä jättää korjaavat toimenpiteet tekemättä, toteaa ohjausryhmä sitoumuksen lakaneen olevan voimasta ja sitoumuksen tekijä poistetaan sitoumus 2050-sivustolta.

8.Sopimuksen kattavuustavoite sekä väli- ja loppuarviointi

Kattavuustavoite

OHJE

Sopimusneuvottelussa sovitaan sopimukselle asetettava kattavuustavoite väliarviointi ja loppuarviointi vuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä sopimusosapuolikohtaisesti. Väliarviointiin kytkettävä kattavuustavoite on ehto sopimuksen sopimuskauden jatkamiselle. Loppuarviointiin kytkettävä kattavuustavoite voidaan asettaa optiokauden käyttöönoton ehdoksi.

Sopimuksen toimialakohtainen kattavuustavoite sitoumuksen tehneistä on xx osuus xxmarkkinasta ja/tai toimijoiden lukumäärästä xx. Kattavuustavoite on sitova sopimuksen välitavoite vuoteen xx mennessä.

Kattavuustavoitteen määräaika on väliarvioinnin tekemistä edeltävän vuoden loppuun mennessä. Väliarviointiraportin tulee valmistua xx vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Väliarvointi sisältää sopimuksen mukaisen kattavuustavoitteen tarkastelun. Sitovan kattavuustavoitteen saavuttaminen tulee osoittaa sopimuksen Osapuolina olevien toimijoiden toimesta xx (väliarviointia edeltävä vuosi) vuoden loppuun mennessä. Jos sitovaa kattavuustavoitetta ei saavuteta väliarviointiin mennessä, sopimus päättyy väliarviointi vuoden loppuun mennessä kohdan 10 mukaisesti.

Arviointi

OHJE

Valitse arvioinnin toteuttaja sen mukaan, mitä sopimusneuvotteluissa on sovittu arvioinnin toteuttamisesta. Ulkopuoliselta asiantuntijataholta tilaaminen edellyttää ympäristöministeriöltä resursseja hankintaan, samoin kuin opinnäytetyönä tehtävä arviointi. Sopimusosapuolten edustajista koostuva työryhmä edellyttää jokaiselta sopimusosapuolelta omien asiantuntijaresurssien käyttämistä määritellyssä aikajaksossa.

Sopimuksen vaikuttavuuden arviointi tehdään vähintään puolessa välissä sopimuskautta sekä sopimuskauden viimeisenä vuotena. Arviointi toteutetaan ulkopuolisen asiantuntijatahon toimesta/opinnäytetyönä/sopimusosapuolten edustajista koostuvan työryhmän toimesta. Arviointi toteutetaan ympäristöministeriön vapaaehtoisten sopimusten arviointiohjeen mukaisesti. LIITE xx

Arviointien esittely on sopimuksen ohjausryhmälle sekä ympäristöministeriön/ministeriöiden määrittelemälle sisäiselle ryhmälle on edellytyksenä arvioinnin hyväksymiselle. Arvioinneista laaditaan julkaistavat versiot sitoumus2050-sivuille ministeriön/ministeriöiden hyväksynnän) jälkeen.

9. Sopimuksen kesto

OHJE

Sopimuksen neuvotteluvaiheessa voidaan sopia sopimukselle optiokausi (jatkokausi) alla olevien ehtojen täytyessä

- väli- ja loppuarviointi osoittavat sopimuksen tavoitteiden toteutumisen (kokonaan/riittäväällä vaikuttavuudella)
- jatkokauden tarve perustuu green deal –sopimusten vähimmäisvaatimusten täyttymiseen käsikirjan mukaisesti (1. lisäisyys, 2. soveltuvuus, 3. toimijoilla edistämisen intressi, 4. osoitettavat voimavarat, 5. sopimuksen toteuttaminen johtaa parhaaseen nähtävissä olevaan lopputulokseen 6. sopimuksen tavoitteena on konkreettiset toimenpiteet, ei tiedonvaihto- tai tutkimushanke)
- ohjausryhmä hyväksyy uuden kauden sopimuksen tavoitteet ja toimenpiteet, jotka ovat edellistä kautta kunniahimoisemmat. Ministeriön ääni ratkaisee.
- sopimusosapuolilla on osoittaa voimavarat toimenpiteiden, seurannan, raportoinnin ja viestinnän toteuttamiseen
- Edellä mainittujen ehtojen täytyessä sopimusta voidaan jatkaa optiokaudelle alkuperäisin ehdoin.

Sopimus tulee voimaan, kun Osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Sopimus on voimassa vuoden 20xx loppuun asti.

Sopimuksen jatkaminen uudelle kaudelle (sopimusoptio) on sovittu/ei ole sovittu alla olevien ehtojen täytyessä kaudelle 20xx – 20xx

10.Sopimuksen muuttaminen, irtisanominen ja päättäminen

Tätä sopimusta voidaan muuttaa Osapuolten yhteisellä sopimuksella. Sopimusmuutos julkaistaan sitoumus2050-sivustolla päivitetyn sopimusasiakirjan muodossa. Samanaikaisesti sitoumus2050-sivuston ohjeet ja toimenpidevalikko päivitetään vastaamaan päivitetyn sopimusasiakirjan tavoitteita ja toimenpiteitä. Sitoumuksen tehneiden toimijoiden edellytetään päivittävän omat valitut toimenpiteet vastaamaan päivitettyä sopimusta kolmen (3) kuukauden kuluttua sopimuksen allekirjoituksesta.

Jos kohdassa 8 tarkoitetut arvioinnit osoittavat, että toteutetut toimenpiteet eivät ole tarpeeksi tehokkaita sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ohjausryhmä voi esittää sopimusta täydentävien lisätoimenpiteiden käyttöönottoa. Sopimusehdot sekä sitoumukset muutetaan vastaamaan esitettyjä lisätoimenpiteitä.

Sopimuksen Osapuolena oleva yritys/yhdistys/ kunta tai muu toimija vastaa väliarvioinnissa esitettyjen lisätoimenpiteiden toimeenpanosta omalta sekä edustamansa tahon osalta. Ohjausryhmä voi ehdottaa Osapuolten päätettäväksi sopimuksen tavoitteiden ja/tai toimenpiteiden muuttamista.

Ministeriöllä/ministeriöillä on lisäksi yksipuolinen oikeus päättää tämän sopimuksen voimassaolo, jos Osapuolet ja/tai sitoumuksen tekijöiden yhteenlaskettu lukumäärä eivät enää kata sopimukselle kohdassa 8 asetettua toimialan kattavuustavoitetta.

Ministeriöllä on yksipuolinen oikeus irtisanoa sopimus Osapuolen tai Sitoumuksen tekijän osalta, mikäli tämä on olennaisesti rikkonut sopimusvelvoitteitaan tai on ilmeistä, että olennainen sopimusrikkomus tulee tapahtumaan. Olennaisena sopimusrikkomuksena pidetään muun muassa sitä, jos Osapuoli tai sitoumuksen tekijä laiminlyö toistuvasti sopimuksen tai sitoumuksen mukaisten velvoitteiden toimeenpanon tai niiden raportoinnin.

Havaittuaan sopimus- tai sitoumusvelvoitteen laiminlyönnin, ministeriö lähettää Osapuolelle tai sitoumuksen tekijälle huomautuksen. Jos, huomautuksen saanut Osapuoli ei sille annettussa kohtuullisessa määräajassa (kuusi kuukautta) korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, on ministeriöllä oikeus todeta Osapuoli irtisanotuksi sopimuksesta. Jos huomautuksen saanut sitoumuksen tekijä ei sille annettussa kohtuullisessa määräajassa (kuusi kuukautta) korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, on ministeriöllä oikeus todeta sitoumuksen lakaneen olevan voimasta ja sitoumuksen tekijä poistetaan sitoumus 2050-sivustolta.

Ylivoimainen este

Ministeriöllä on yksipuolinen oikeus päättää tämän sopimuksen voimassaolo, jos toimintaympäristö tai -olosuhteet ovat muuttuneet sopimuksen solmimistilanteeseen verrattuna olennaisesti ja tavalla, jota Osapuolet eivät ole voineet kohtuudella ennakoida ja jos sopimuksen avulla ei tehdyn kokonaisvaltaisen arvioinnin ja täydentävien lisätoimenpiteiden jälkeenkään saavuteta sille asetettuja tavoitteita.

Osapuolen ei katsota rikkoneen tämän sopimuksen mukaisia velvoitteitaan, jos suorituksen esteenä tai viivästyksen syynä on ylivoimainen este. Ylivoimaiseksi esteeksi (*force majeure*) katsotaan sellainen sopimuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehtäessä ja joka on sopijapuolista riippumaton, eikä sen estävää vaikutusta voida poistaa ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, sisäinen levottomuus, viranomaisen suorittama pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energiajakelun keskeytys, lakko tai muu työselkkaus,

tulipalo, räjähdys, pandemia tai epidemia tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen Sopijapuolista riippumaton syy.

Osapuolella on oikeus irtisanoa sopimus osaltaan ilmoittamalla siitä kirjallisesti ministeriölle kolme (3) kuukautta etukäteen.

Sitoumuksen tekijällä on oikeus irtisanoa sopimus osaltaan ilmoittamalla siitä kirjallisesti ministeriölle yksi kuukautta (1) etukäteen.

11. Muut sopimusehdot

Tähän Sopimukseen sovelletaan Suomen lakia. Jos tämä sopimus on ristiriidassa lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten kanssa, on etusija annettava laille, säännökselle tai määräykselle. Tämä sopimus ei estä ministeriötä valmistelemasta lainsäädäntöä tai ryhtymästä muihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden tai Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi. Ministeriön on viipymättä tiedotettava sopimusosapuolia sopimuksen kanssa ristiriidassa olevien lainsäädäntö- tai muiden toimenpiteiden valmistelusta.

Tämä sopimus liitteineen on julkinen.

Tätä sopimusta rikkonut Osapuoli tai sen edustama taho on velvollinen korvaamaan toiselle Osapuolelle tai sen edustamalle taholle aiheutuneen välittömän vahingon. Osapuolet tai niiden edustamat tahot eivät missään olosuhteissa vastaa toisiaan kohtaan välillisistä tai epäsuorista vahingoista kuten tulon, liikevaihdon tai markkinoiden menetyksestä, tuotannon tai palvelun keskeytymisestä, voiton saamatta jäämisestä tai muusta niihin verrattavissa olevasta vahingosta.

Osapuolella ei ole oikeutta siirtää tätä sopimusta tai sopimukseen perustuvia oikeuksia tai velvollisuuksiaan kolmannelle ilman ministeriön etukäteen antamaa kirjallista suostumusta.

Tämä sopimus laaditaan xx (osapuolten lukumäärä) kappaleena. Osapuolille toimitetaan omat kappaleet allekirjoitetusta sopimuksesta. Allekirjoitettu sopimus julkaistaan sitoumus2050.fi-sivustolla.

Allekirjoitukset

Päivämäärä ja paikka:

ympäristö- ja ilmastoministeri

tai kansliapäällikkö

Ympäristöministeriö

osapuoli

Päivämäärä ja paikka:

Päivämäärä ja paikka